

**SEMEZDIN
MEHMEDINOVIĆ**

**ME'MED,
CRVENA BANDANA
I PAHULJICA**

Copyright © Semezdin Mehmedinović and Fraktura,
2017. All rights are represented by Fraktura, Croatia.
Copyright © ovog izdanja 2021, LAGUNA

BIBLIOTEKA BEZ PREVODA
Knjiga 10

**ME'MED,
CRVENA BANDANA
I PAHULJICA**

1

Me'med

Jutros sam, izgleda, trebao umrijeti.

Spremao sam se za posao, upravo se tuširao, kad sam osjetio tupi, metalni bol u prsima i grlu, i cementni ukus na jeziku. Izašao sam ispod tuša s osjećanjem neopisivog umora, i mokar sam se pokrio ogrtačem za kupanje. Sanja se već bila spremila da izađe iz stana, upravo je krenula na posao, i tad me je vidjela kroz otvorena vrata kupatila. Re- kao sam da se ne osjećam dobro, da ću se nakratko vratiti u krevet, ovaj umor će brzo proći, a ona može slobodno da ide na posao. Ostala je. Vlažan, i mokre kose, umotan u ogrtač, opružim se po krevetu. I bivalo mi je sve gore. Ona je donijela hladni čaj, pio sam, to me nije oporavilo, pa je onda, nemajući izbora, nazvala 911. Nakon toga, nestrpljiva, s prozora gleda na ulicu, iščekujući kola hitne pomoći. Nemam snage da se okrenem na drugu stranu, i da je vidim na prozoru. Gledam u sofou na kojoj je sjedila. Odjednom se osjećam nesigurno zato što je nema tamo gdje je do maločas bila. Potom gledam fotografiju na zidu iznad sofe:

Llasa. Rano je jutro. Mladi budistički svećenik je izašao kroz visoka drvena vrata na zidu kamene kuće, i sada korača niz usku kaldrmu, a ispred njega je pramen jutarnje magle. Mali bijeli oblak. Kao duh, za kojim svećenik u crvenoj mantiji korača. Pogledom pratim bijeli oblak iznad kaldrme na Tibetu.

Iza mojih leđa, Sanja kaže: „Stigli su.“ Potom se vratila u prostor mog pogleda. Otvorila je vrata, gleda niz hodnik, uznemirena, povremeno se osvrne prema meni. A onda su našu sobu ispunili nepoznati ljudi iz hitne pomoći, i žurno posjedali oko mene na krevet. Nikada nisam doživio ovako agresivno ugrožavanje moje privatnosti. Potpuno oslobođeni i sigurni u sebe, zagledaju sobu u koju su došli, zagledaju mene, hvale cvjetne motive pokrivača na kojem ležim, nepoznati ljudi u mojoj sobi. Jedna djevojka u plavoj uniformi upravo je razgrnula moj ogrtač za kupanje, tako da sam pred svima ostao go, i pita:

„Gospodine, koliko imate godina?“

„Pedeset.“

Nakon prvog šoka, nastupio je mir.

Gledao sam sve oko sebe bez emocija, a to znači – bez straha. I nakon što je prošlo, sada se sjećam događaja koji kao da sam gledao sa strane, baš kao da se svijest odvojila od tijela i gotovo ravnodušno posmatra šta se događa.

Šok se nije dogodio kad je djevojka u plavoj uniformi rekla: „Gospodine, vi imate srčani udar!“ Tada je nastupilo umirenje. Zato što je svijest prevladala moju emocionalnost. U filmovima, kad opisuju granično stanje poput

ovoga, onda često sliku ostavljaju bez zvuka, a nekada tome još dodaju i slowmotion. To je mehanički opis svijesti na djelu.

Svijest se ponaša kao hladni objektiv kamere.

Ovdje se šok dogodio u trenutku dok je hitna pomoć dolazila, posebno onda kad je grupa nepoznatih ljudi ispunila moju sobu. To je nešto što se događa drugima, a ne meni, i to je nešto od čega zazirem, od čega imam prirodan strah. A ovdje se strah od bolesti pokazuje kao strah od ljekara i od bolnice. U bolnicu ja nisam odlazio ni u posjete. I sada, djevojka u plavoj uniformi se nadvila nada mnom u krevetu, i rekla:

„Vi imate srčani udar!“

Prva moja misao je: ona je u krivu, ovo nije srce. Onda sam pomislio: ja ovu djevojku odnekud znam. Pokušavam da se prisjetim odakle je znam, ali nada mnom je tada već mnogo ljudskih ruku, prikopčavaju me na kablove, pomjeraju lijevo, i desno, dekoncentrišu me: ne mogu da se sjetim odakle ovu djevojku znam. Iza plave bluze, vidim obrise njenih grudi, ali to ne prepoznajem kao znak spola. Ona me gleda zabrinuto, i kao da me zbog nečega krivi.

I još jedan optički utisak: tijela svih ljudi oko mene nadnaravno su velika, a moje tijelo se umanjilo. Šta je ovo što osjećam? Umor. Umor od pritiska u prsima od kojeg gubim dah, koji se izjednačio s umorom od života. I mislim: znači, to je to? ovo je, znači, smrt? U tom trenutku, zapravo, sve počinjem vidjeti ne samo kao učesnik, već i kao posmatrač sa strane. I mislim: dobro je, samo da sve prođe, umoran sam, želim da sklopim oči i da se ne sjećam. Želim da sve prestane.

I ovo koliko sam do sada živio bilo je previše.

* * *

Na putu do bolnice, ležeći u kolima hitne pomoći, koljena nagnječenog teškom metalnom bocom za kisik, gledao sam oblake u promicanju, zelene saobraćajne znakove na koje sam do sada obraćao pažnju samo kao vozač. Kroz vrata kola hitne pomoći, nakon jednog usporavanja, vidio sam na fasadi zgrade od cigle tablu s natpisom LIBERATION BOOKS. Taj natpis sam do sada vidio samo na Harunovoj fotografiji.

A poslije, kad sam skupa s njim išao da gledam knjige tamo, nismo uspjeli naći adresu. On se sjećao da je to negdje nadomak križanja ulica King i Henry. Na internetu nema podataka o knjižari. Prošle nedjelje sam, opet, bezuspješno tražio ovu adresu, i sada, gledam djevojku u plavoj uniformi kako se nadnosi iznad mene da popravi naslon pod mojom glavom, i pomišljam kako je blesavo da je pitam:

„U kojoj smo ulici sada?“

Kao da ću imati priliku da nađem LIBERATION BOOKS? Knjige ipak imaju određenu moć nad nama. Da nije tako, u vrijeme dramatične vožnje do bolnice, ne bih obraćao pažnju na natpis LIBERATION BOOKS. Ili se to svijest obraća svemu drugome, samo da zaboravi bol u prsima? Mladić što sjedi do mojih nogu svako malo pomjera tešku metalnu bocu s kisikom koja opružena leži na mojim nogama. Pomjera je tako da se hladni metal neugodno nasloni na kost koljena, i to privremeno postane dominantan bol u mom tijelu. Zbog toga me obuzeo tihi bijes prema mladiću koji, možda, svjesno struže teškom bocom za kisik po mojim koljenima, s namjerom da moju koncentraciju sa srca preusmjeri na drugi problem.

Potom sam obraćao pažnju na krošnje drveća uz cestu, lišće je bilo crvenosmeđe, pred opadanje. U jesen, ovdje je lišće tako jarkih, sunčanih boja, da se i u oblačnom danu ima utisak viška svjetlosti. Da li je ovo jutro bilo sunčano? Ili sam zbog boja u krošnjama drveća imao iluziju sunca? Mene je uvijek uznemiravala pomisao da ću umrijeti u krajoliku gdje listopadno drveće raste. Ima nešto neuvjerljivo, nešto obvious u tome.

Nekako je nepristojno umrijeti u jesen.

Kič je umirati u jesen, kad i sve drugo. S lišćem.

* * *

Kola hitne pomoći se zaustavljaju ispred bolnice. Na parking, prva slika koju sam vidio iz svog horizontalnog položaja je ovo: između auta, prema zgradi bolnice, korača djevojka u crvenom hokejaškom dresu *Washington Capitalsa* i gleda negdje gore, prema prozoru, ili prema oblaku.

Na ovom parkingu ja sam bio samo onda kad je supruga pjesnika F. rađala njihovu kćerkicu. Tog dana, sjećam se, on je kupio novu Toyotu Camry, i pitao me: „Hoćeš da voziš?“ „Hoću.“ I vozio sam jedan krug po parkingu. To je bilo prije deset godina. I sada se sjećam mirisa novog auta.

Na studenom novembarskom zraku, maska za kisik počinje da magli.

Na ulaznim vratima u bolnici dočekuje me hor nasmi-janih medicinara. S moje desne strane, jedna bolničarka se pati da mi na ruci nađe venu, i uzme krv. Dvije djevojke u zelenim mantilima s moje lijeve strane zagledaju i hvale dezen pokrivača u koji sam umotan. U isto vrijeme, ja gledam Sanju u dnu hodnika, upravo joj se neki muškarac

(ljekar?) s papirima u rukama obraća, ona ga pažljivo sluša, a onda počinje da plače.

Sada se nada mnogom nadvio ovaj muškarac, hladnjikavim prstima mi mjeri puls, i pita:

„Koliko imate godina?“

„Pedeset.“

* * *

Želim još nakratko da se vratim u svoj stan:

Šta je odgovor na pitanje: ko sam?, dok me golog zagledaju strani ljudi u mojoj sobi. I među njima ova djevojka, koju odnekud znam. Ono što me ispunjava nelagodnom, i prigušenim stidom, nije blizina smrti, već saznanje da je moje tijelo, u tom trenutku, objekt bez zračenja. Moja je tjelesnost bez seksualnosti.

Osim toga, lakoća s kojom nepoznati ljudi ovo tijelo u prostoru pomjeraju, stvara utisak izgubljene težine, i doslovnog fizičkog umanjivanja. U trenutku kad sam sveden na svoje tijelo (kao jedini preostali znak), imam puni doživljaj vlastite bestjelesnosti. Ja sam samo ono što je od mene preostalo, kao moji životni ostaci, dok ležim u ogrtaču za kupanje, ispod kojeg sam go.

* * *

Sve što o tijelu znam, znam kao pjesnik, a i tada prilično selektivno, ograničavam se na one osobine u kojim tijelo pokazuje svoje prednosti i svoju snagu, a ne slabosti i nedostatke.

A o bolestima tijela, ja zapravo ništa ne znam.

Svijest donosi logične zaključke na osnovu njoj dostupnih znanja, a kad se napad dogodio, dok sam stajao ispod tuša u kupatilu, bol u grlu i metalni ukus odmah sam povezao s tekstom koji sam ljetos čitao u *Vanity Fairu*. Tamo se opisuje napad koji se autoru teksta (Christopheru Hitchensu) dogodio (nakon čega mu je dijagnosticiran rak), i on u tom opisu kaže da je osjetio bol u prsima i vratu, da je osjetio nešto poput sporog sušenja cementa u prsima (navodim ovo po sjećanju, i mislim da je tim riječima doslovno opisao svoje stanje, koje se i meni, evo, događa). I kad sam izašao ispod tuša, a bol u grudima se pojačavala, ja sam bio uvjeren da imam rak.

Potom je, velim, stigla hitna pomoć, i djevojka (liječnica u plavoj uniformi) nadvila se nada mnom i rekla: „Gospodine, vi imate srčani udar!“ A moja prva misao je bila: „Nije, dušo. Ovo ne može biti srce.“ Tako čvrsto je svijest povjerovala da moji simptomi nalikuju opisu Hitchensovog napada, da sam opis iz njegovog teksta pretpostavio zvaničnoj dijagnozi. U svakom slučaju, u jednom trenutku sam pomislio:

„Ovo je komično! Umirem misleći na Christophera Hitchensa!“ To jeste komično: moju stvarnost, u tako važnom trenutku, objašnjava kolumnist *Vanity Faira*, koji ne zna da postojim, pa tako ne može znati ni da, eventualno, upravo prestajem postojati.

* * *

„Koliko ti je godina?“

„Pedeset.“

To je dijalog koji se danas neprestano ponavlja.

Broj mojih godina ljekarima predstavlja važnu informaciju. Imam osjećaj da se, na taj način, prvi put – u ovom dugom životu – ispravno mjeri moje vrijeme. Zbog toga su danas iščezle sve moje iluzije o mladosti. Mi racionaliziramo svoj doživljaj vremena, ali ga izvan kalendarske zadanosti nismo svjesni. Zato što „u duhu“ ostajemo isti. „U duhu“ ja sam ista osoba kakva sam bio u svojim dvadesetim. Tako je, valjda, kod svih ljudi, to je osobina naše vrste. Na taj način se štitimo od smrti. Zapadne kulture čovjeka vide u njegovoj asimetriji i neskladu, tako što ga dijele na tijelo koje stari, i dušu koja ne stari. Osim, valjda, kod Dostojevskog.

* * *

Sveden na tijelo, ležeći na operacionom stolu, sve vrijeme sam pogledima i škrtom izmjenom riječi komunicirao s različitim ljudima koji su radili na mome oživljavanju. To je iznenađujuće veliki broj ljudi, onih koji su pravili pripremu za operaciju, i onih koji su u operaciji učestvovali. Svi su zapodijevali razgovor s umirućim, a moj utisak je da tijelo (to jest: ja), čak i na operacionom stolu, ne nudi puno informacija. Pored neizgovorivog imena, podatak o meni je bio još samo ovaj pokrivač s cvjetnim motivima à la Paul Gauguin, u kojem sam umotan stigao ovamo, svi su komentirali njegov izgled, zanimali se za kulturno porijeklo crteža na platnu, valjda uvjereni da pokrivač ima isto geografsko porijeklo kao i ja.

Samo je u jednom trenutku ljekar koji me operira, ne znajući kako da se obrati mome složenom imenu, unošeći mi se u lice, i pomalo uplašeno objasnio da u toku

operacije mora komunicirati sa mnom, i za tu komunikaciju mu je potrebno ime kojem će se obraćati. Reкао je:

„Ja ću te zvati Me'med. Da li je to u redu?“

Što se pokrivača tiče, ja ne znam šta je tačno njegovo porijeklo, osim da je iz neke južnoameričke zemlje. Možda je iz iste zemlje iz koje i neko od bolničkog osoblja koje mi se obraća, zanimajući se za pokrivač. U svakom slučaju, ovi ljudi se vrlo senzitivno odnose prema mome porijeklu, premda oni ne pitaju, niti, pretpostavljam, znaju odakle dolazim. Po mome akcentu oni samo znaju da sam stranac.

Da li to znači da kod svih ljudi postoji vrsta uznemirenosti zbog umiranja u stranom i dalekom svijetu, koji nije tvoj, svijetu u kojem nisi kod kuće?

* * *

Ovo je prvi put da vidim svoju unutrašnjost: s lijeve strane stola je ekran na kojem je projicirana slika srčanih arterija. I to što vidim podsjeća na biljku koja se grana. Jedna vrlo tanka, gotovo prozirna grančica je počela rasti, produžavati se. Iza tog rasta stoji meni nepoznat, delikatan postupak koji je ljekar primijenio na mojoj zakrčenoj arteriji, tako što je propuhao začepljenje i omogućio prirodan tok krvi. U tom trenutku osjetio sam neopisivo olakšanje. Isti postupak se ponavlja na drugoj arteriji: pratim kako kao grana izrasta pred mojim pogledom.

I to je bilo sve. Nestalo je bola u grlu i pritiska u prsima. Trenutak oslobođenog disanja bio je tako osvježavajući da je iz tijela sasvim iščezao umor. Zbog toga sam osjećao potrebu da se uspravim, da siđem sa stola i koračam.

Pun kisika.

Sala se neočekivano ispraznila, nakratko sam bio sâm, i čuo sam zujanje, ali nisam znao šta je izvor zvuka. Mašina? Ili kâsna muha u zraku?

Potom se prostorija iznova ispunila ljudskim glasovima. Niko se od njih nije obraćao meni. Prepričavali su sinoćnju epizodu popularne televizijske serije. I smijali su se. Jedna se djevojka, Afroamerikanka, nadvila nada mnom i pita: „Hoćeš li da ti donesem vode?“ Rekao sam: „Hoću.“

Neko drugi u sobi upravo opisuje kako je jutros pola sata proveo u zaglavljenom liftu. Napokon se pojavila služba za održavanje liftova, i kad su ga oslobodili, osjećao se, kaže, „kao čileanski rudar kojeg su iz zemlje upravo iznijeli na sunce“.

Pijem vodu iz plastične čaše. I ne pamtim kada sam posljednji put bio ovako svjestan okusa obične, slatke vode.

* * *

Iz operacione sale, ležeći na uskim kolicima, do bolesničke sobe vozim se u liftu. Uz mene je dvoje mladih ljudi u bolničkim mantilima, njima se nigdje ne žuri, razgovaraju, smiju se, i lako zaboravljaju na moje prisustvo. Mogli bi biti ljubavnici. Uz njih, osjećam kako se u moje tijelo vraćaju primarne osobine. Kad smo ušli u lift, pokazalo se da je moja visina u horizontalnom položaju tolika da me se s mukom može smjestiti u pokretnu kutiju lifta. I kad su se vrata zatvarala, osjetio sam kako se u pokretu taru o moja stopala.

Svi ljudi koje danas srećem, iščezavaju. Nestanu, a da se ne stižem oprostiti od njih. I ovo dvoje mladih ljubavnika koji su cvrkutali i smijali se u liftu, dok su me iz donjih podizali na gornje spratove, otišli su, a da ja taj trenutak njihovog odlaska nisam primijetio.

U mojoj bolesničkoj sobi, nova medicinska sestra me smjestila u krevet, i rekla:

„Lijep pokrivač.“

Rekao sam da je to moj kućni pokrivač. Ona je potom objasnila da svakako mogu da ga zadržim i ovdje; možda je uvjerena da imam dječju, emotivnu vezanost za taj pokrivač.

Potom sam nazvao Sanju, koja se izgubila negdje u depresivnoj arhitekturi bolničkih hodnika.

* * *

Kad se podvuče crta pod utorak, 2. novembra 2010. godine, evo šta mi se dogodilo:

Spremajući se za posao, doživio sam srčani udar.

Bio sam ispod tuša kad sam osjetio tupi, metalni pritisak na prsima i u grlu, a kad su, ubrzo potom, stigla kola hitne pomoći, djevojka koja me pregledala, otvoreno je i bez uvijanja rekla: „Vi imate srčani udar.“ Ispod maske za kisik, gledao sam Sanju na sofi preko puta kreveta u kojem ležim okružen strancima. Njeno je lice bilo izobličeno od straha. U žurbi su me, skupa s pokrivačem na kojem sam ležao, iznijeli napolje, prevezli u bolnicu, a potom sam operiran. I nakon što su mi ugradili stentove u zakrčene arterije, smješten sam u bolesničku sobu. Sve to je trajalo

nešto više od tri sata, ali smo se za to vrijeme moj svijet, i ja u njemu, temeljito promijenili.

Nakon operacije, ljekar je tražio Sanju, ali nje nije bilo u čekaonici. Kad su me smjestili u bolesničku sobu, nazvao sam je telefonom. Javila se, dolazi. Ušla je u sobu, blijeda, lica natečenog od plača. To lice pokazuje nekontroliranu radost i apsolutnu tugu koja ju je sasvim zarobila. Nešto je u njoj slomljeno. Ima nekontroliranu želju da me zagrlji, a ne usudi se zbog straha da bi me zagrljajem mogla povrijediti. Zovem je da sjedne na krevet, do mene.

„Gdje si ti bila?“

„Ispred bolnice.“

„Hladno je napolju, a ti si tako obučena...“ Jutros je – tek sada vidim – u žurbi obukla džemperak preko majice.

„Nisam se usudila čekati.“

„Kako misliš...?“

„Strah me je bilo da će ljekar doći da mi kaže...“

„Šta da ti kaže?“

„...da si umro.“

„Pa, nije baš dotle došlo.“

„Oni kad su od mene tražili dozvolu da te operišu, pitali su – želim li da dovedu pastora?“

„Šta si im ti rekla?“

„Rekla sam im da nema potrebe za to, i da ti nećeš umrijeti.“

„Nisi im rekla da mene pop ne može pomiriti s Bogom...?“

„Nisam.“

„Morala si im to reći!“, kažem, šaleći se.

Ona se, kao, ljuti (ovdje se umire, a njemu je do šale!), onda me otvorenim dlanom blago udari po prsima, istog

trena se sjeti mog srca, i protrne, možda me je povrijedila uh hu hu hu maše rukama u zraku iznad mene uhhuuuuu. Onda se smijemo.

I ostatak dana osjećam se prilično dobro.

Sada sam ostao sâm u sobi, i evo šta o svemu ovome mislim:

Naravno da sam razmišljao i sve ove godine gradio odnos prema svojoj smrti, ali nisam očekivao da bi ona mogla doći kao posljedica odustajanja srca. Svi drugi organi su mogli odustati, ali srce je bilo neupitno, ono je tu, mislio sam, da bi za mene kucalo, upravo onoliko dugo koliko treba.

* * *

Zvao sam Haruna. On je sada u St. Louisu. Na aerodromu.

„Koliko je vremena ostalo do tvog leta?“

„Šest sati.“

U ponoć, 31. januara 1996. godine, na putu iz Zagreba do Phoenixa u Arizoni, na svome emigrantskom putovanju u Ameriku, bili smo na aerodromu u St. Louisu.

Mijenjali smo avion.

Sjećam se niza sivih kožnih sjedišta u čekaonici, i ponoćnih putnika sa stetsonima. Uz fotelje su tada bile pepeljare na visokim stalcima, i ustajali zrak je mirisao na Jack Daniel's. Tih pepeljara tamo više sigurno nema. I sada, dok razgovaram s njim, sjećam se fotografije s tog puta. Na njoj on spava, glave opuštene na ruke kojim se oslanja na sto u aerodromskom kafeu. Tada je imao 13 godina. Ja sam imao 35. On sada ima 28. Skoro da ima godine koje

sam ja imao one ponoći, kad smo umorni čekali avion za Phoenix. Koliko je od tada prošlo? Petnaest godina.

„Žao mi je, sine.“

„Šta ti je žao?“

„Što moraš toliko čekati.“

„Ti mene tješiš, kao da su meni srce krpili.“

Iznenadilo me je ovo tekstilno „krpili“. Dok mislim o tome, jezik postaje jedina stvarnost, osjećam da je svaki fizički dodir lišen bola, a to je lijepa iluzija.

* * *

Zaista sam dobro, zanesem se i lako zaboravim da su mi „srce krpili“. Osim tihog bola u veni otvorenoj na preponi, u onom mekom dijelu između spolovila i butine...

Dok sam ležao na operacionom stolu, u jednom trenutku sam postao svjestan toga, da mi brijačem stružu na preponi; hladan i prilično neprijatan dodir. U tom trenutku ja nisam znao zašto to čine. Ako je moj problem srce, mislio sam, zašto mi briju stidne dlake?

Žilet koji hladno struže po mojoj koži. I odjednom je u svijesti iskrsnula slika osuđenika na smrt, u jutarnjoj pripremi za električnu stolicu.

* * *

I još ovo: Sanja je danas rekla da je to to. Nema više cigareta.

„Ako hoćeš da živiš“, rekla je, „onda moraš prestati.“

I vrijeme je bilo.

„Neki naš čovjek je ljekar u Kentuckyju. Danas sam čula tu priču. Doživio je srčani udar, baš ovako kao ti,

i dok je ležao u bolnici, tražio je od svoje žene da auto parkira iza bolničke zgrade. Onda bi izlazio da, skriven u autu, zapali cigaretu. Zamisli! Ljekar. Nesretna žena je odbila da mu donosi cigarete, i još ga je prijavila kolegama ljekarima zbog toga.“

U Americi je sve nagovor da prestaneš pušiti. Od svih naroda na planeti, oni su najotporniji prema duhanskoj adikciji. Unatoč tome, jednu od najljepših rečenica o cigaretu i ovisnosti o njoj napisao je Amerikanac, Laird Hunt: „Kad pušiš, drugi ti prilaze i traže od tebe vatru.“

* * *

Drugi je dan.

Pomislio sam kako bi vijest o srčanom udaru njenoga sina mogla povrijediti moju majku u Bosni. Da preduprijedim eventualne neugodnosti, nazvao sam je i objasnio kako se u mome bosanskom dijelu svijeta pronosi glasina da sam doživio srčani udar. Javio sam se, kažem, da svojim glasom i vedrinom svoga duha potvrdim da to nije tačno. Ona me pažljivo saslušala, a onda je nastupila kratka pauza i pitanje:

„Kako si, inače?“

Iz ovog inače, jasno prepoznajem njenu uznemirenost.

„Od svih bolesti oni su našli srčani udar“, kaže. „Pa, toga nema kod Mehmedinovića. Niko od tvoje familije s očeve, a ni s moje strane, nikada nije imao problem sa srcem.“

Znači, onda, ja sam prvi. Od nekoga mora krenuti genetsko osipanje; ili ja – kao i svi moji – imam istu zapreminu srca, samo sam ga neoprezno napunio sadržajem koji svojom količinom prevazilazi njegov kapacitet.

A kad smo završili razgovor, sjetio sam se jednoga stiha, o kojem sam posljednji put mislio možda kasnih sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Nije to nikakva decentna, metafizička poezija, već jedan rudimentarni stih zaboravljenog bosanskog pjesnika Vladimira Nastića, koji glasi:

Zanebesalo mi se, majko, kao ono tebi kad si me rađala.

* * *

Jutros je došla nova medicinska sestra. Rekla je da bi bilo dobro da se krećem, i da šetam po sobi. Istog trenutka sam se iskopao iz kreveta, još uvijek priključen na stotine kablova, i s iglama u venama.

U kupatilu, Sanja je mokrim peškirom pažljivo umila cijelo moje tijelo.

Onda sam hodao po sobi. Lijepo je opet hodati. Ovako izgleda iskustvo prvog koraka. Ja hodam!

Ali poslije, sjedio sam u stolici i naglo sam se uspravio, i u tom trenutku sam osjetio kako nešto u desnoj preponi (tamo gdje su mi jučer žiletom brijali stidne dlake) puca. Istog trenutka sam vidio kako se na tom mjestu pojavljuje otok. Pritisnuo sam dugme na krevetu da dozovem sestru, ona je uskoro došla, i sa zanimanjem pogledala otok. Vanjskom stranom šake pomjerila je moj penis koji je padao po otoku, i gledala. Uznemirila se, mjerila mi je puls na stopalima, i ubrzo otišla iz sobe, da nađe dežurnog ljekara.

Uskoro se, umjesto nje, i ljekara, pojavio neki mladić, tehničar s neobičnim plastičnim predmetom. U središtu četvrtastog predmeta je polulopta koju je naslonio na

oteklinu, a krajevi ravne plohe u koju je polulopta integrirana imaju proreze kroz koje je provukao papirnatu traku. Traku je potom stegao oko moga pasa. Ali on sporo napreduje, sve vrijeme pažljivo čitajući uputstvo za instaliranje tog plastičnog objekta čija svrha je valjda da čita impulse, ili poruke koje odašilje oteklinu nadomak moga spolovila.

I nije išlo. Odustao je. Odložio je plastični predmet na noćni sto, i otišao.

* * *

Da li bih se sada trebao ponašati kao bolesnik? Ne želim to. Ne.

Čehov u *Dnevnici*ma ima kratku bilješku, skicu za priču, o čovjeku koji je otišao kod doktora, ovaj ga je pregledao i otkrio neku srčanu slabost. Čovjek je nakon toga promijenio način života, uzimao je lijekove, i opsesivno je pričao o svojoj slabosti; cijeli je grad znao za njegovo srce, i svi su gradski ljekari (koje je on redovito konsultirao) govorili o njegovoj bolesti. Nije se oženio, prestao je piti, hodao je uvijek usporeno, i s naporom je disao. Jedanaest godina kasnije, otputovao je u Moskvu i tamo posjetio specijalistu kardiologa. Tako se pokazalo da je njegovo srce, zapravo, u odličnom stanju. U prvi mah, on se silno obradovao svome zdravlju. Ali se ubrzo pokazalo da on nije u stanju vratiti se na normalan način života, potpuno adaptiran na svoj ritam ranog lijeganja, sporog hoda i disanja s naporom. Osim toga, njemu je svijet postao prilično dosadan, sada kad više ne može pričati o svojoj bolesti.